

Verslag concept

Commissie Natuur, Landbouw, Water & Milieu

Datum commissievergadering	:	29 oktober 2018
Commissievoorzitter	:	H.J. de Graaf
Commissiegriffier	:	E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3288 / krijgsmane@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	H.J. de Graaf
Commissiegriffier	E. Krijgsman
Leden van de Commissie	50PLUS mw. O.A.C. de Meij
	CDA P.J. de Kam, mw. W. Koning-Hoeve
	CU/SGP mw. M. Terlouw (duo)
	D66 mw. C. Weemhoff, H.W. Struben, J.H. Rook
	GroenLinks F.J. Kramer, mw. Z. Pels
	ONH B.I.M. Bouberg Wilson (duo)
	PvdA mw. A.A.J. Jellema, L.Hj. Voskuil
	PvdD A.E. van Liere, mw. L.D. Vermaas
	PVV D.J. van der Sluijs
	SP mw. J.M.E. de Groot, mw. R. Alberts
	VVD mw. E.A.S. Rommel
CdK en Gedeputeerden	J. Bond, C.J.M. Loggen, A. Tekin
Ambtelijke ondersteuning	
Notulist	Moneypenny / mw. C.E.L. Smits

Afwezig met kennisgeving: mw. A. van Langen (VVD), N. Papineau Salm (PvdA), M.C.A. Klein (CU/SGP)

Agenda

1. Opening, mededelingen en terugkoppeling werkbezoeken
2. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische agenda NLWM, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
3. Inspreekhalfuur
4. A-agenda Natuur
 - 4a. Voordracht Programma Natuurontwikkeling 2019-2023
 - 4b. Initiatiefvoorstel PvdD "Groen doet kinderen goed"
5. A-agenda Milieu
 - 5a. Voordracht wijziging Provinciale Milieuverordening 2018, tranche 10A
6. A-agenda Algemeen
 - 6a. Begroting 2019 en Memorie van Antwoord
 - 6b. Conceptprogrammabegrotingen 2019 IPO en BIJ12
7. Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
8. Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
9. A-agenda Water
 - 9a. Voordracht wijziging Waterverordeningen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap Rijnland en Waterschap Amstel, Gooi & Vecht
 - 9b. Voordracht wijziging reglement van bestuur Hoogheemraadschap Rijnland
 - 9c. Voordracht wijziging reglement van bestuur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
10. Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
11. Schorsing

1. Opening, mededelingen en terugblik werkbezoeken

De **voorzitter** opent de vergadering en heet allen welkom.

- 5 Hij meldt dat door GroenLinks, 50 PLUS, SP, PVV, de PvdD en ONH onder voorbehoud steun is uitgesproken voor het verzoek van GroenLinks voor een expertmeeting over de Faunabeheereenheid (FBE). Het CDA is geen voorstander van een expertmeeting. Van de andere partijen is geen reactie ontvangen. Mevrouw **Rommel** (VVD) en mevrouw **Weemhoff** (D66) zijn niet voor een expertmeeting. Mevrouw **Jellema** (PvdA) pleit voor een andere vorm van overleg, waarin de huidige afspraken en werkwijze worden besproken. Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) is positief over het voorstel.
- 10 Mevrouw **Pels** (GroenLinks) concludeert dat de commissie voor een overleg over de FBE is en doet een nieuw voorstel voor de invulling ervan. De commissie wacht het voorstel af.

Er is nog geen datum voor het werkbezoek aan Vliegveld Lelystad. Dit kan op donderdagmiddag 22 november. Als dit niet schikt, wordt het bezoek in januari 2019 gepland.

- 15 Mevrouw **Koning** (CDA) merkt op dat op 22 november een landelijke conferentie over bodemdaling plaatsvindt. De heer **Struben** (D66) is initiatiefnemer van het werkbezoek en is niet voor uitstel. Wellicht kunnen andere PS-leden deelnemen aan het werkbezoek. De **voorzitter** constateert dat het werkbezoek aan Vliegveld Lelystad op 22 november wordt georganiseerd.
- 20 De **voorzitter** blikt heel kort terug op het werkbezoek aan de Amsterdam Wetlands, dat sterk richting individuele belangenbehartiging ging. De heer **Kramer** (GroenLinks) vond dit wel meevallen.

De spreektijden zijn gebaseerd op een vergaderduur van vijf uur. Dit is inclusief de uitloopvergadering voor de B-agendapunten op 8 november.

- 25 Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of de spreektijd kan worden opgedeeld met een reminder op twee derde ervan. De **voorzitter** zal dit melden. Mevrouw **De Meij** (50PLUS) merkt op dat de spreektijd voor de uitloopavond voor eenmansfracties daarmee erg beperkt is. De heer **Voskuil** (PvdA) weet dat diverse PS-leden speciaal voor agendapunt 14a bij de vergadering op 8 november aanwezig zijn en stelt voor dit punt vandaag daarom sowieso niet te behandelen. De
- 30 **voorzitter** volgt deze suggestie.

2. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische agenda NLWM, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

- 35 Aangaande de agenda vraagt mevrouw **Rommel** (VVD) of PS kunnen besluiten over het Programma Natuurontwikkeling (PNO) terwijl de Provinciale Omgevingsvisie nog niet is vastgesteld. De heer **Tekin** (ged.) legt uit dat de kaarten uit het Natuurbeheerplan moeten worden vastgesteld. De Omgevingsvisie is geagendeerd voor de commissie R&W. Beide documenten komen tegelijkertijd in de Staten. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
- 40 Het verslag van 24 september 2018 wordt ongewijzigd vastgesteld. De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld. De moties- en toezeggingenlijsten worden vastgesteld met twee wijzigingen. De aangehouden motie Verkenning grasmengels voor de paardenhouderij en de motie Stop bodemdaling in het Groene Hart worden van de lijst afgevoerd.
- 45 De C-agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

- De heer **Van Liere** (PvdD) meldt dat zijn technische vragen over het PNO en de begroting maar gedeeltelijk en niet naar tevredenheid zijn beantwoord. Hij vraagt om een overzicht van de realisatie van de EHS per jaar, inclusief informatie over de wijze waarop het is gerealiseerd, en wil dit voor de PS-vergadering ontvangen.
- 50 De heer **Tekin** (ged.) legt uit dat de tabel op p.7 per jaar per kopje is ingedeeld. De vraag naar de wijze van realisatie is nieuw. Hij moet deze gegevens opzoeken en **zegt toe de vraag schriftelijk te beantwoorden voor de PS-vergadering. Als het te veel werk is, laat hij dit tijdig weten.**

- De heer **Van Liere** (PvdD) kan hiermee instemmen.
- 55

3. Inspreekhalftuur

Er zijn geen aanmeldingen voor het insprekhalftuur.

4. A-agenda Natuur

- 60 **4a. Voordracht Programma Natuurontwikkeling 2019-2023**

De **voorzitter** licht het agendapunt toe. De vooraf gestelde vragen door 50PLUS, het CDA en de PvdD zijn gedeeltelijk beantwoord. Hij geeft als eerste een spreker het woord.

INSPRAAK

65 De heer **Sman** spreekt in namens het Platform Zaanse Veenweidegebieden. Hij uit zijn zorg over de ontwikkeling van de natuurwaarden in de veenmosrietlanden. Het natuurbeheer gaat achteruit. Hij bepleit veel meer provinciale aandacht voor deze gebieden. Zijn bijdrage is als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

70 Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt welke exoten verwijderd moeten worden en op welke wijze. De heer **Sman** legt uit dat de appelbes de belangrijkste en zeer hardnekkige exoot is die de veenmosrietlanden bedreigt.

75 De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt of de inspreker contact heeft met Landschap Noord-Holland en Staatsbosbeheer om het beheer te coördineren. De heer **Sman** is als eerste in gesprek gegaan met Landschap Noord-Holland en is door hen verwezen naar de provincie.

80 Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) vraagt naar de huidige situatie aangaande de inspecties en de knelpunten die de heer Sman benoemt. De heer **Sman** legt uit dat de percelen van de TBO's eens per twaalf jaar worden gecontroleerd en dat een groot probleem ligt bij de particuliere percelen zonder SNL-regeling. Deze worden door niemand beoordeeld. Verder is de bestrijding van exoten niet opgenomen in het Natuurbeheerplan 2015 en ziet hij graag een screening op veel kortere termijn. Als niet wordt gescreend, gaat een groot deel van de veenmosrietlanden verloren.

85 De heer **De Kam** (CDA) vraagt of het aantal vrijwilligers in het groen een aandachtspunt is en hoe oud zij zijn. Ook wil hij weten wie eigenaar van de percelen is en wie het beheer regelt. De heer **Sman** hanteert geen leeftijdslimiet, maar de meeste vrijwilligers zijn ouder dan 60 jaar. Er zijn verschillende categorieën van eigenaren: de TBO's zoals Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, agrariërs, particulieren en overheden inclusief waterschappen.

90 Mevrouw **Weemhoff** (D66) is blij met het signaal over obstakels bij het beheer en vraagt of de inspreker een zienswijze heeft ingediend bij het PNO. De heer **Sman** heeft daar nog niet op gereageerd. Het jaar 2018 wordt gebruikt voor gesprekken met overheden en de TBO's om een compleet beeld van de situatie te krijgen.

95 De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt hoe het contact met de provincie is verlopen en wat de inspreker voorstelt als vervolg. De heer **Sman** heeft gemerkt dat er bij de provincie onvoldoende overzicht is aangaande de problematiek van natuurbeheer en de toepassing van Natura 2000 en over de kwaliteit van het beheer. Hij stelt voor om op korte termijn een beheerregisseur voor de Zaanse veenweidegebieden aan te stellen om de acute beheervraagstukken aan te pakken. Op de langere termijn pleit hij voor gebiedscommissies om structurele maatregelen voor te bereiden.

100 De **voorzitter** dankt de inspreker voor zijn bijdrage. Hij licht het agendapunt kort toe en geeft het in bespreking.

105

COMMISSIEBEHANDELING

110 Mevrouw **Rommel** (VVD) benadrukt dat natuurbeheer op de juiste plek moet worden belegd. Ze vraagt GS naar mogelijke nieuwe initiatieven in het veenweidegebied, waarnaar als het goed is nog een integraal onderzoek loopt. Ze ziet in paragraaf 4.4.1 een voorschot op het agrarisch natuurbeheer, terwijl het verkenningsjaar nog loopt.

115 Mevrouw **Weemhoff** (D66) is tevreden over het integrale PNO met herkenbare doelstellingen voor beschermen, realiseren en beheren van een robuuste en hoogwaardige groenstructuur. Ze mist in de verwijzing naar de Living Planet Index het achterblijven van biodiversiteit in de duinen en de agrarische gebieden. Ze is blij met de vertaling van de kringlooplandbouw in de programma's Groen Kapitaal, Natuurinclusieve landbouw en Stadslandbouw, maar wil niet alle actie van onderop laten komen. PS moeten de kaders voor de noodzakelijke transitie uitzetten. Groen grondbeleid is de rode draad in de natuurinzet. De projecten hebben heldere doelen, maar kunnen alleen achteraf worden getoetst. D66 heeft zorgen over de haalbaarheid van deze doelen, met name van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De provincie gaat hierbij grondinstrumenten inzetten. D66 krijgt hierop graag een nadere toelichting. De partij wil ook meer uitleg over de actieve soortenbescherming. Mevrouw Weemhoff ziet dat de Wijkermerepolder niet is ingetekend in de kaarten en dat golfterreinen niet zijn meegenomen. De NNN-realiseatie blijft achter. In het PNO ontbreekt een rechtstreekse koppeling met de projecten, de bijbehorende risico-inventarisatie en een overzicht van beheerknelpunten. Deze

125 informatie is nodig om de goede afweging te kunnen maken. D66 heeft een aantal specifieke vragen over de projecten KL40, KL22, AVG40, NHN22 en de prijs van vervuilde bollengrond op p.30.

130 Mevrouw **Jellema** (PvdA) complimenteert GS met het integrale stuk en is blij met de erkenning en herkenning van de problematiek. Het PNO is een belangrijk kader voor de grote bouwopgave. Ze roept GS op om commerciële partijen die geïnteresseerd zijn in natuurrealisatie duidelijk te informeren en daarbij ook te denken aan het vergroenen van bedrijventerreinen. Ze vraagt of GS soelaas kunnen bieden voor De Lieuw op Texel, omdat er nog geen nieuwe subsidieregeling voor de kolken en tuinwallen is. Aandachtspunt is de vraag of al het aangevraagde subsidiegeld wordt doorgezet naar de beheerders. Sommige boeren zijn bijna volledig afhankelijk van deze gelden. Ze
135 vraagt GS ook naar de voortgang van het project Huisduinerpolder in Den Helder.

Mevrouw **Koning** (CDA) is tevreden over de nieuwe vorm van het PNO, maar benoemt wel een aantal aandachtspunten. Ze vraagt wat het beleefbaar maken van landschappen inhoudt en benadrukt dat
140 voorafgaande goedkeuring van particulieren over het openstellen van privégronden vereist is. Het CDA wil het adagium dat elk levend wezen bescherming verdient nuanceren, omdat soms beheer noodzakelijk is zoals bij de muskusrat. Mevrouw Koning betreurt het dat nog geen resultaten bekend zijn uit het verkenningsjaar en vraagt GS dit onderzoek waar mogelijk te versnellen. De informatie kan dan worden meegewogen in de besluitvorming. Ze vindt het verder onterecht dat
145 wijzigingen in beheertypen niet vrijwillig maar met dwang worden gedaan.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt welke dwangmiddelen mevrouw Koning bedoelt.

Mevrouw **Koning** (CDA) doelt op gedwongen begrenzing. Het CDA onderschrijft het belang van
150 grondbeleid en vraagt hoe GS meer biodiversiteit willen realiseren in natuurgebieden en meer kunnen sturen op doelen en beheer. Geld voor beheer moet bij beheerders terechtkomen. Het CDA kan niet op voorhand instemmen met het inzetten van het voorkeursrecht gemeenten en wil bestaande pachtcontracten respecteren. De partij ziet het grondbeleid bij voorkeur in handen van één gedeputeerde. Tot slot vraagt mevrouw Koning of GS de knellende provinciale regels van de
155 begrenzing van het NNN op p.12 gaan wegnemen.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt of boeren buiten het NNN kunnen blijven om problemen te voorkomen. Het PNO komt onder de Provinciale Natuurvisie. Hij vraagt waarom het geen onderdeel van de Omgevingsvisie is. Ook wil hij weten wanneer GS tevreden is over het percentage
160 biodiversiteit met de inzet van het beschikbare budget van 196 miljoen. In het peiljaar 1700 was er 100% biodiversiteit, tegen 15% nu. Hij wil verder weten hoe landschappen beleefbaar worden gemaakt en hoe de provincie de negatieve effecten van zonneparken op bodemkwaliteit, biodiversiteit en waterrobuustheid teniet kan doen.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt wat de PVV-ambitie voor biodiversiteit is.

165 De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt juist wat GS voldoende vinden. 100% is geen haalbaar streven.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt bij welk percentage de PVV tevreden is.

170 De heer **Van der Sluijs** (PVV) heeft daar geen antwoord op.

Mevrouw **De Groot** (SP) is blij met het inzicht en de perspectieven die het PNO geeft. De SP ziet graag een hoger budget en vraagt of het aantal hectares NNN voldoende is om ruimte te bieden aan
175 meer biodiversiteit, de natuur en de recreërende mens. Mevrouw De Groot vraagt hoeveel meer geld nodig is om het NNN eerder dan in 2025 te realiseren. De provincie wil dat recreatiegebieden zichzelf bedruipen, maar intensief gebruik van recreatiegebieden in en buiten het NNN is niet goed voor de natuur. Festivals kunnen bijvoorbeeld ook in loodsen plaatsvinden. De SP voelt voor een campagne om de recreatiebehoefte om te buigen naar meer natuur en minder lawaai en voor het drastisch verhogen van prijzen voor festivalorganisatoren. Zo ontstaat een spaarpot voor
180 landschapsherstel en NNN en wijken festivals misschien uit naar andere plaatsen. De provincie geeft zo marktwerking de ruimte en de grootste vervuilers dragen de zwaarste lasten. Verder vraagt de provincie veel qua natuurbeheer, maar is de handhaving niet altijd op orde. Er zijn regelmatig boeren die te vroeg mest uitrijden of injecteren. Een natuurregisseur is hierbij een goede aanvulling.

185 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of de SP inwoners een bepaalde recreatiewijze wil opleggen.

Mevrouw **De Groot** (SP) is daar natuurlijk niet toe in staat, maar wil de alternatieven voor festivalterreinen wel actief onder de aandacht brengen.

190

Mevrouw **Koning** (CDA) hoort een onterechte aantijging over het regelmatig te vroeg mest uitrijden en adviseert mevrouw De Groot in dat geval de politie te bellen. De handhaving hierop is juist streng.

195

Mevrouw **De Groot** (SP) doet dat al.

Ook de heer **Kramer** (GroenLinks) is tevreden over het nieuwe heldere PNO. Hij heeft het advies van de commissie MER over de Omgevingsvisie eerder gelezen dan het PNO, waardoor hij anders keek naar het behalen van de PNO-doelen. Hij mist in het PNO de urgentie en overtuiging om de gestelde doelen en het beoogde effect te bereiken. In de KRW voelt hij deze omissie ook. Hij vraagt of deze beleidsstukken op elkaar zijn afgestemd en of de urgentie kan worden verwoord in een aanvullende brief van gedeputeerde aan PS.

200

205

Mevrouw **Koning** (CDA) vindt het onterecht dat GroenLinks de indruk wekt dat niets wordt gedaan en dat er geen urgentie is. Er wordt 195 miljoen uitgegeven aan natuur.

De heer **Kramer** (GroenLinks) heeft dit niet gezegd en meent dat het niet alleen geldkwestie is. Hij vraagt zich af of alle projecten ten dienste van de langetermijndoelen staan.

210

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vult aan dat het altijd een afweging met andere belangen is. GS schrijven dat het tempo omhoog moet en de gewenste integraliteit blijkt uit het PNO.

De heer **Kramer** (GroenLinks) hoopt dat zijn verhaal duidelijk is. GroenLinks benadrukt al een aantal jaren dat er NNN-geld moet worden gespaard, omdat er nog een grote opgave ligt waarvoor middelen moeten worden vrijgemaakt. GroenLinks wacht op de collegeonderhandelingen om harde afspraken te maken over de financiering van de NNN en is voorstander van een eigen groen grondbeleid. De partij is met de kritische kanttekening akkoord met de opzet van het PNO, maar heeft een aantal voorbehouden: grootschalige bomenkap en de weging van belangen in voorkomende projecten, de natuurcompensatiesystematiek en de effectiviteit van het waterkwaliteitswaarde (WKW)-systeem. De heer Kramer vraagt wat GS doen met de suggesties van de inspreker.

215

220

De heer **Van Liere** (PvdD) is blij met het streven om de natuurlijke dynamiek te stimuleren en zo de biodiversiteit te beschermen. Hij vraagt hoe GS het huidige beheer hierop willen aanpassen. Het PNO lijkt een eerste stap naar ontgrenzing van natuur, omdat beheer en ontwikkeling in één budget worden gevoegd waarna ontschotting plaatsvindt. Het budgettekort dat daardoor kan ontstaan, bedreigt vervolgens de realisatie van het NNN. De heer Van Liere benadrukt dat dit niet in het stuk staat, maar dat PS met een integraal PNO wel de eerste stap zetten. De PvdD is geen voorstander van het samenvoegen van de budgetten, maar is wel blij met de verantwoordelijkheid die GS voelen voor de natuur. GS moeten conform de Wet Natuurbescherming passende maatregelen nemen als de natuur verslechtert. De heer Van Liere vraagt of GS dit als resultaatsverplichting zien. Verder benadrukt hij het risico van te veel postzegelbeheerders bij onderhandse verkoop en het onhandige procedurele verschil bij onteigening voor een weg en voor natuur. Hij vraagt of GS dit hebben aangegeven bij de minister. De provincie moet meer doen voor de EHS-realisatie dan nu gepland is. Tot slot vraagt de heer Van Liere of GS een discussievoorstel willen schrijven over bomenkap in het kader van de PAS enerzijds en de beste aanpak tegen klimaatverandering anderzijds en of weer een herijking van de EHS op stapel staat.

225

230

235

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) vindt het PNO een goede stap om de grote opgave in natuurrealisatie met een hoger tempo te realiseren. Ze vraagt of op p.8 het volledige NNN is ingetekend en of de deadline van 2027 wordt verschoven of dat meer middelen worden ingezet om de doelstelling te halen. Ze mist in de uitgangspunten van het grondbeleid de duurzaamheid. Dit is zeer relevant bij natuurontwikkeling. Ze wil weten wat GS vinden van de brief van enkele natuurbeheerders die twee aandachtspunten benoemen bij onderhandse verkoop van gronden. Ook vraagt ze of GS de constatering van de inspreker over achterstallig onderhoud en onvoldoende beheer volgen en de door hem voorgestelde oplossingen oppakken.

240

245

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) kan instemmen met het voorliggende PNO. Ze vraagt hoe GS de biodiversiteit in de landbouw willen verbeteren. Ze snapt dat pachtovereenkomsten worden
250 beëindigd als deze geen natuurdoelen meer dienen, maar gaat ervan uit dat deze worden gerespecteerd tot de einddatum.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) is tevreden over de opzet van het PNO, met een samenhangend overzicht van doelen, methodiek, inspanningen en middelen. De provinciebrede natuurmonitoring
255 volgt het effect van alle inspanningen op de biodiversiteit. Het geringe aantal wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen op het Natuurplan laat zien dat de provincie goed werk heeft geleverd, maar het signaal van de inspreker over het onvoldoende inzicht in natuurproblematiek bij de provincie is duidelijk. Het ontbreken van exotenbestrijding leidt tot verlies van natuur.

260 **De heer Tekin** (ged.) zegt toe de vragen van D66 en de PvdA over de diverse specifieke projecten schriftelijk te beantwoorden.

Hij legt uit dat de provincie voor de veenweidegebieden het programma Bodemdaling heeft. Dit valt in de portefeuille van de heer Loggen en heeft een gezamenlijke staf van Landbouw, RO en Natuur. Er zijn verschillende initiatieven ontwikkeld, bijvoorbeeld met LTO en Landschap Noord-Holland en
265 de pilot Wetlands. Hierin moeten nu slagen worden gemaakt. GS hebben budget om hiervoor een goede voorbereiding te doen. Gedeputeerde denkt dat in het nieuwe coalitieprogramma een steviger inzet wordt opgenomen. De veenweidegebieden hebben dus de aandacht van GS. De VVD is verbaasd over de tekst over agrarisch natuurbeheer in 4.4.1, maar het uitgangspunt uit 2012 blijft gehandhaafd zolang het onderzoek van de heer Evers loopt. GS wachten zijn eindrapport af. De
270 tussenrapportage toont aan dat stappen worden gezet in dit ingewikkelde dossier.

In IPO-verband is over kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw gesproken en zijn vragen aan de minister gesteld. De pilots zijn een goede stap, maar het is een zaak van lange adem, net als bodemdaling. GS gaan hier onverminderd mee door. Ongetwijfeld is er op termijn ook hier sprake van botsende belangen. Dan moet de verantwoordelijkheid van de minister duidelijk zijn.

275 GS hebben geen concreet percentage voor het verbeteren van de biodiversiteit, maar hebben een duidelijke ambitie om deze te verbeteren met het robuuster maken van het NNN, het aanleggen van verbindingen en natuurinclusieve landbouw.

GS komen met een monitoringsvoorstel om tijdig te kunnen bijsturen op basis van de verschillende methodieken, ook in antwoord op de bevindingen van de commissie MER. Dit wordt verder
280 toegelicht door gedeputeerde Geldhof in de commissie R&W.

Gedeputeerde hoorde de zorgen over de Uitvoeringsregeling pacht en legt uit dat dit privaatrechtelijke overeenkomsten zijn. Als natuurdoelen niet worden gehaald, overweegt de provincie nu om de verpachter een subsidie te geven voor ontpachten, uiteraard in goed overleg met de pachter. Hierbij is geen sprake van dwang, maar wordt gekeken of de natuurdoelen op een
285 andere manier wel gehaald kunnen worden. GS willen in 2019 uitzoeken of dit mogelijk is.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of de overhead kan worden beperkt, zodat beheergelden niet blijven hangen bij TBO's.

290 De heer **Tekin** (ged.) merkt op dat dit punt wordt meegenomen in het onderzoek van de heer Evers en is heel benieuwd naar het resultaat daarvan. Dit heeft waarschijnlijk invloed op de uitvoeringsregeling.

De inspreker noemde de exotenbestrijding. Deze wordt onderdeel van de actieve soortenbescherming conform de Wet Natuurbescherming. GS sturen in 2019 een voorstel hiervoor
295 aan PS toe.

GS zien ook meer commerciële partijen in natuurbeheer en willen hen ruimte bieden om daarmee de provinciale natuurdoelen te behalen. Dit vergt een ander soort werkwijze en is een onderwerp voor Groen Kapitaal. De Regeling Tuinwallen is bijna gereed. De optie van het Streekfonds loopt ook nog.

300 Mevrouw **Jellema** (PvdA) hoopt dat de bevindingen van de heer Evers ook hierbij worden meegenomen.

De heer **Tekin** (ged.) beaamt dat de heer Evers ook dit onderzoekt.

305 Hij gaat ervan uit dat alle activiteiten in cultuurlandschappen in overleg met de eigenaren plaatsvinden. GS hanteren het uitgangspunt "beschermen van ieder wezen". Dit past in de actieve soortenbescherming en kent ook maatregelen als afschot. De heer Tekin herkent zich niet in het gebruik van dwangmiddelen.

Hij heeft zelf nog niet gesproken met het platform van de inspreker, maar zijn ambtenaren wel. Bodemdaling heeft bestuurlijk en ambtelijk de aandacht en de problematiek met de exoten speelt in

310 alle regio's. Er zijn verschillen tussen TBO's en particuliere pachters. GS investeren in Landschap Noord-Holland via de vrijwilligersbijdrage en de TBO's monitoren de effecten. **Gedeputeerde zegt toe in gesprek te gaan met het platform Zaanse Veenweidegebieden en de commissie over de uitkomst hiervan te informeren.** Hij benadrukt dat de provincie wel inzicht heeft in de beheersituatie, zeker in de Natura 2000-gebieden. GS komen op de voorstellen van de inspreker terug.

315 De Omgevingsvisie loopt een-op-een met het PNO en wordt in dezelfde Statenvergadering behandeld. Het jaarlijkse Natuurbeheerplan is onderdeel van het PNO. Hierop subsidie worden aangevraagd. Dat kan niet via de Omgevingsvisie, die niet ieder jaar wordt vastgesteld. Het beleefbaar maken van de natuur zorgt dat alle inwoners kunnen genieten van de natuur, zonder het verstoren daarvan.

320 De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt of er hotspots met beleevingscentra worden opgezet.

De heer **Tekin** (ged.) merkt op dat deze faciliteiten er al zijn. GS willen de open natuur in Noord-Holland behouden en daar zijn soms voorzieningen voor nodig.

325 De vraag over de zonneparken is schriftelijk beantwoord. GS wachten het resultaat van het onderzoek naar eventuele negatieve effecten van zonneparken af.

Gedeputeerde benadrukt dat natuurbeheer niet alleen een geldkwestie is. Noord-Holland is een ingewikkelde provincie met grote economische activiteiten en hoge woningbouwdruk. Het PNO moet de nieuwe manier van beheer duidelijker maken. De NNN-ambitie is helder, maar de realisatie is een moeizaam proces. GS sparen voor natuurbeheer en geven daarmee ook een signaal aan de volgende coalitie. De reservering is nog onvoldoende, maar de provincie is op de goede weg.

330 De hoogte van festivalprijzen hoort in de commissie EEB en is uiteraard niet aan bestuurders. GS hebben de handhaving van de Wet Natuurbescherming gemandateerd aan de RUD NHN met in 2018 en 2019 extra geld voor meer toezicht. De heer Tekin is benieuwd naar de evaluatie die na twee jaar wordt gedaan.

335 Hij stuurt PS geen aanvullende brief over het PNO. Het integrale verhaal van GS is duidelijk. GS zien de urgentie in alle portefeuilles.

GS en de PvdD en GroenLinks zijn het oneens over ruimte voor natuurlijke processen versus bomenkap in Schoorl. De afgesproken lijn is duidelijk en GS houden daaraan vast.

340 De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat natuurlijke processen goed samengaan met het niet kappen van bomen.

De heer **Tekin** (ged.) herhaalt dat de bomenkap in Schoorl is gericht op het terugbrengen van de natuurlijke processen in dat duingebied. In andere gebieden wordt een andere oplossing gekozen.

De heer **Kramer** (GroenLinks) wil niet stoppen met bomenkap en meent dat de politieke discussie over grootschalige kap nog niet is afgerond. Het Klimaatakkoord roept op tot het stoppen van kap en het aanplanten van bomen.

350 De heer **Tekin** (ged.) herhaalt dat er per gebied een aanpak wordt gekozen.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) heeft eerder gevraagd om een overzicht van vergunningen voor bomenkap.

355 De heer **Tekin** (ged.) zegt toe een update van het eerder verschaft kapvergunningenoverzicht aan PS toe te sturen. Hierin zijn niet de gemeentelijke kapinitiatieven opgenomen.

Het PNO is niet bedoeld voor de stappen die de PvdD schetst. In het Natuurakkoord is afgesproken dat de provincies een inspanningsverplichting hebben en dat het Rijk een resultaatverplichting heeft.

360 **Gedeputeerde stuurt de uitwerking van de verschillen in het onteigeningsproces voor verschillende publieke doelen schriftelijk aan PS toe.**

GS willen de druk op de NNN-realisatie houden en verschuiven de deadline niet.

365 Duurzaamheid is het DNA voor het nieuwe grondbeleid. **GS voegen deze rode draad toe aan het PNO.** De aantallen begrensd hectares op p.8 zullen nog wijzigen. Het is geen florissant beeld, maar er zit nog veel in de pijplijn.

De provincie zet voor de landbouw in op natuurinclusieve landbouw, natuurvriendelijke oevers, groene akkerranden en agrarisch natuurbeheer. De kern van het probleem is de beoogde systeemverandering. Die vraag moet nog worden beantwoord.

370 Het geringe aantal zienswijzen dat tot een wijziging leidt is een indicatie dat de provincie op de goede weg is. GS komen in 2019 met een voorstel voor actieve soortenbescherming inclusief exotenbestrijding.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) herhaalt zijn vraag over het buiten het NNN laten van boeren, zodat ze geen beperkingen krijgen opgelegd.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) wacht de uitkomst van het evaluatiejaar met spanning af. De discussie over ontgrenzing en begrenzing in gebiedsgerichte aanpakken is met dit PNO niet van tafel. Recreatie is gericht op verschillende behoeften. Groen werkt stressverminderend en de provincie wil alle inwoners daar toegang toe bieden. Niet iedereen wil in stilte recreëren op een industrieterrein.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of GS iets doen aan de als knellend ervaren regels op p.12 waardoor nieuwe partners afhaken. Verder zit er dwang in het afwijzen van ontgrenzingsverzoeken.

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) herhaalt haar vraag over de brief van de TBO's met twee ontbrekende punten voor onderhandse verkoop: aantoonbare afspraken uit het verleden en uitzonderingen op specifieke gebiedsprocessen in het huidige grondbeleid.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt nogmaals of het geplande NNN voldoende ruimte biedt voor biodiversiteit, natuur en recreatie. Ze benadrukt dat festivalbezoekers andere ervaringen en belangen hebben dan de omwonenden en de natuur.

De heer **Tekin** (ged.) heeft veel contact met potentiële nieuwe partners om mogelijkheden te verkennen om het NNN en de biodiversiteit verder te brengen. Hij verwacht in de loop van 2019 concrete resultaten. Verwerving van grond is overigens altijd vrijwillig.

Gedeputeerde zegt toe de vraag over knelpunten bij onderhandse verkoop schriftelijk te beantwoorden voor de PS-vergadering.

Het doel van het PNO is het vergroten van de biodiversiteit. Het geplande NNN voldoet aan alle behoeften, maar de provincie staat nog aan de vooravond van de realisatie. GS kijken daarbij niet alleen naar de kwantiteit, maar ook naar de kwaliteit. De gekozen richting is duidelijk, maar de situatie over 10 jaar is ongewis. Het uitgangspunt blijft het verhogen van de biodiversiteit.

De **voorzitter** concludeert dat de *Voordracht Programma Natuurontwikkeling 2019-2023* met het verslag van deze vergadering wordt doorgeleid naar PS van 12 november 2018.

4b. Initiatiefvoorstel PvdD "Groen doet kinderen goed"

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft als eerste de heer Van Liere als indiener het woord voor een toelichting.

TOELICHTING

De heer **Van Liere** (PvdD) is benieuwd naar de reactie van de commissieleden op het voorstel. Hij is blij met het positieve advies van GS. Groene schoolpleinen dragen bij aan het realiseren van provinciale natuurdoelen. Het voorstel ziet op een subsidieverordening, maar GS kiezen een andere invalshoek. Andere provincies kiezen wel voor een manier van cofinanciering.

COMMISSIEBEHANDELING

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) steunt het voorliggende voorstel en de inzet van cofinanciering. Ze roept GS op het voorstel met tempo uit te werken.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) benadrukt dat groen ook goed is voor ouderen. Ze steunt het voorstel en roept GS op groene schoolpleinen te stimuleren, net zoals andere provincies doen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) steunt de argumenten van GS om kennis te delen en stelt een subsidieregeling voor waarin de provincie gemeentelijke initiatieven voor 50% ondersteunt.

De heer **Kramer** (GroenLinks) is enthousiast over het initiatiefvoorstel en denkt dat gemeenten blij zijn met deze provinciale inzet. Het is goed om nog meer instrumenten te bedenken, maar aan het begin van dit soort trajecten is een financiële stimulans nodig. Hij steunt de inzet van cofinanciering.

Ook mevrouw **De Groot** (SP) is enthousiast over het voorstel. Ze stelt voor om de groene schoolpleinen analoog aan fietspaden of bushaltes voor 50% te financieren. Voldoende middelen blijken immers voorwaarde voor het succesvol aanleggen van schoolpleinen. Bovendien dragen groene speelpleinen bij aan een goede waterhuishouding.

435 De heer **Van der Sluijs** (PVV) complimenteert de PvdD met het mooie initiatiefvoorstel. Hij vraagt of de gemeenten en scholen zelf willen investeren, welke scholen het betreft en wanneer groen groen genoeg is. Ook wil hij weten wie de extra onderhoudskosten draagt.

440 Ook de heer **De Kam** (CDA) uit zijn waardering voor het PvdD-voorstel, als belangrijke eerste stap om kinderen vertrouwd te maken met wat groeit en bloeit. Wel vraagt hij welke rol hierin is weggelegd voor de provincie en waarom in het positieve advies van GS het financiële aspect onbenoemd blijft. Hij vraagt of de PvdD de groene schoolpleinen ook ziet als middel om kinderen groente te laten verbouwen. Het CDA ziet graag een dekkingsvoorstel van GS.

445 De heer **Voskuil** (PvdA) merkt op dat groen goed is voor alle leeftijden en dankt de PvdD voor het mooie voorstel om meer groen in de stad terug te brengen. Hij pleit voor een ander dekkingsvoorstel en stelt voor om te starten met een provinciale coördinerende, aanjagende rol. Als dit tot onvoldoende vergroening van schoolpleinen leidt, is een volgende stap bespreekbaar. Het is van belang om het onderhoud goed te beleggen.

450 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt hoe de heer Voskuil weet dat het dekkingsvoorstel niet haalbaar is.

De heer **Voskuil** (PvdA) durft op basis van resultaten uit het verleden te voorspellen dat dit het geval is.

455 De heer **Bouberg Wilson** (ONH) wil vooraf een oplossing bedenken voor het beperkte subsidiebudget.

460 De heer **Voskuil** (PvdA) heeft niet gezegd dat de subsidiepot uitgeput raakt. GS melden dat het budget een coördinerende rol dekt. Hij wil aanvullende actie ondernemen als het resultaat uitblijft en stelt voor om dan bijvoorbeeld een subsidieregeling in te zetten. Hij refereert ook aan het inzetten van mogelijke derdegeldstromen.

465 De heer **Kramer** (GroenLinks) meent dat de ervaring in andere provincies leert dat provinciale steun gemeenten overtuigt en vraagt of de PvdA cofinanciering steunt als andere middelen niet toereikend zijn.

De heer **Voskuil** (PvdA) kent de situatie in andere provincies. Daar speelde ook een gebrek aan regelkunde en organisatiekracht. Hij denkt dat de inzet van GS dit borgt en wil indien nodig aanvullende actie ondernemen. Dan is in ieder geval een ander dekkingsvoorstel nodig.

475 Mevrouw **Weemhoff** (D66) memoreert de keuze van Gelderland voor cofinanciering van groene schoolpleinen. Noord-Holland maakt hierin andere keuzes en heeft bijvoorbeeld onlangs bijenkasten en -educatie gefinancierd. Een groen speelplein is een mooi doel en een mooi middel om onderwijs-, beleids- en natuurdoelen te bereiken. Interbestuurlijke cofinanciering voor schoolpleinen is geen kerntaak van de provincie, maar D66 steunt het doel wel. Voor deze leeftijdsgroep is gezondheid heel belangrijk en de kwaliteit van groen in hun omgeving doet ertoe. D66 is enthousiast over het royale aanbod van GS en vindt dat voor deze periode voldoende.

480 Mevrouw **Rommel** (VVD) heeft waardering voor het voorstel, maar ziet hierin geen rol voor de provincie. Ze wil de verkenning graag breder trekken naar de inzet van andere instellingen voor schoolpleinen en is benieuwd naar de uitkomsten.

485 De heer **Van Liere** (PvdD) is blij met de brede waardering voor het voorstel. Iedereen deelt het belang van het doel, maar verschilt van mening over de manier waarop dit bereikt kan worden. Groen is goed voor alle leeftijdsgroepen, maar dit voorstel heeft een specifiek doel. In sommige gemeenten is cofinanciering beschikbaar, ook in Noord-Holland. De ervaring in Noord-Brabant leert dat inzet van de provincie en het waterschap de bal in gemeenten aan het rollen brengt. Het voorstel is niet bedoeld voor het financieren van hele groene schoolplein en synergie met de aanleg van fietspaden bij schoolpleinen valt hier ook niet onder. Het beleid en de beschikbaarheid van cofinanciering verschilt per gemeente. De provincie kan zorgen dat een groen speelplein voor alle scholieren beschikbaar is. De heer Van Liere kent nog geen gevallen van te groene schoolpleinen. In Noord-Holland is ongeveer 17% van de speelpleinen groen. De PvdD wil dit percentage graag verhogen. Ervaring leert dat subsidievoorzieningen als deze snel overvraagd worden. De schoolbesturen moeten een aanvraag doen en dragen ook de meerkosten voor het

495

onderhoud. De PvdD heeft geen norm benoemd voor een "groen genoeg" schoolplein. Dit kan overigens zeker een moestuin bevatten en zo een waardevolle aanvulling voor natuur- en milieueducatie zijn.

De heer Van Liere moet een andere dekking zoeken, omdat het voorstel is achterhaald door recente besluitvorming. De wijziging kan bij de eerstvolgende begrotingswijziging geformaliseerd worden. De provincie heeft al eerder een bijeenkomst over groene speelplaatsen georganiseerd met het IVM. Dit initiatief heeft echter niet tot een groot aantal groene speelpleinen geleid.

Derdegeldstromen zijn zeker belangrijk als aanjager van groene speelpleinen, maar ook hierin zijn grote lokale verschillen. De PvdD wil een groen speelplein beschikbaar maken voor alle Noord-Hollandse kinderen. De heer Van Liere nuanceert de stelling dat Noord-Holland niet voor cofinanciering is. Dit komt incidenteel wel voor. Hij voelt hier wel draagvlak voor.

Hij geeft aan dat de schooltuinen van de GGZ slechts een onderdeel van het schoolplein betreffen.

Mevrouw **Rommel** (VVD) verduidelijkt dat ze deze initiatieven wil meenemen in de verkenning naar vergroening.

De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat dit naadloos past. Hij concludeert dat de commissie enthousiast is over het voorstel, maar dat er nog geen meerderheid is voor cofinanciering. Het maken van een alternatief dekkingsvoorstel lijkt dus niet nodig.

De heer **Tekin** (ged.) merkt op dat het voorstel heel goed in het GS-beleid past. Voor een school maakt het niet uit wie financiert. Zo is de brief van GS bedoeld. Hij pleit voor een verkenning van de aanjaagrol en een uitwerking van het advies van GS. Vervolgens kunnen vervolgstappen nodig zijn. Het advies van GS over de financiën is duidelijk. Op 14 december vindt het grote Groen Kapitaalcongres plaats. Dat is te snel om dit plan te lanceren. Als het voorstel wordt doorgezet, zoeken GS een goed moment voor uitwerking, waarbij alle suggesties uit de commissie worden meegenomen.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) steunt het voorstel, maar vraagt of het in de provinciale kerntaak valt.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt of GS bereid zijn om hier provinciaal geld voor vrij te maken als in de tweede fase blijkt dat dit nodig is.

De heer **Tekin** (ged.) wil niet over zijn graf regeren, maar het voorstel komt na 20 maart terug. Het is dus aan PS om te bepalen of het een provinciale kerntaak is en of er geld voor wordt vrijgemaakt.

De heer **Kramer** (GroenLinks) meent dat verantwoordelijke PS besluiten blijven nemen.

De heer **De Kam** (CDA) merkt op dat GS in de verkenning kunnen werken aan een voorstel dat na maart in PS wordt behandeld.

De heer **Voskuil** (PvdA) wil extra financiering mogelijk maken en gaat hierover ook na 20 maart graag in gesprek met deze gedeputeerde. Hij roept de PvdD op om in het voorstel een gevoel van urgentie en actie op te nemen.

De heer **Van Liere** (PvdD) ziet voor het voorgestelde subsidievoorstel geen meerderheid, maar constateert dat die er wel is voor het stappenvoorstel van de PvdA. Het besluit wordt hierop aangepast en wordt nogmaals besproken in de volgende NLWM-vergadering, zodat het voor de verkiezingen naar PS kan.

De heer **Tekin** (ged.) zegt dat dit tot vertraging in de start van de verkenning en de aanjaagrol leidt.

De heer **Van Liere** (PvdD) hoort de haast van GS, maar het besluit moet nog aangepast worden. Hij wil op ordentelijke wijze besluiten over het voorstel, uiteraard graag in PS van november. De nieuwe tekst kan per mail aan de commissieleden worden voorgelegd. De commissie stemt in met deze werkwijze.

De voorzitter concludeert dat het *Initiatiefvoorstel PvdD "Groen doet kinderen goed"* na een afstemmingsronde per mail met een aangepaste tekst wordt doorgeleid naar PS van 12 november 2018.

5. A-agenda Milieu

5a. Voordracht wijziging Provinciale Milieuverordening 2018, tranche 10A

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking. De vooraf gestelde vragen van 50PLUS zijn beantwoord.

COMMISSIEBEHANDELING

De voordracht is een hamerstuk voor ONH, CU/SGP, GroenLinks, SP, PVV VVD, PvdA en CDA. 50PLUS is niet aanwezig bij het bespreken van dit agendapunt.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt welke negatieve effecten sleepvliegen op het stilteniveau heeft.

De heer **Struben** (D66) vraagt wat er mis gaat als de provincie wacht op de PRV, ook gezien de uitzonderingen bij passage 4.

De heer Tekin (ged.) beantwoordt beide vragen schriftelijk.

De **voorzitter** concludeert dat de *Voordracht wijziging Provinciale Milieuverordening 2018, tranche 10A* onder voorbehoud van de schriftelijke beantwoording van de vragen als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 12 november 2018.

6. A-agenda Algemeen

6a. Begroting 2019 en Memorie van Antwoord

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking.

COMMISSIEBEHANDELING

Mevrouw **Rommel** (VVD), de heer **De Kam** (CDA) en mevrouw **De Groot** (SP) hebben geen vragen voor deze commissie.

De heer **Rook** (D66) vraagt om een nadere toelichting op de zorgelijke budgetdaling voor schone en voldoende grond- en oppervlaktewateren in 2019 en 2020.

De heer **Voskuil** (PvdA) merkt op dat de technische vraag over het vervangen van de boekjaar-financiering door projectfinanciering niet geheel is beantwoord. Hij vraagt of de nieuwe systematiek wordt geëvalueerd om te toetsen of de signalen uit de praktijk kloppen dat het lastiger is om subsidies aan te vragen. Ook vraagt hij naar de financiering van de Nacht van de nacht.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) is op 2 november aanwezig bij een bijeenkomst van imkers. PS zijn hierbij van harte welkom. Hij stuurt hierover in ieder geval een terugkoppeling aan gedeputeerde.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) maakt GS complimenten voor de nieuwe opzet van de begroting. Ze uit haar zorgen over de ecologische toestand van het water en vraagt naar de provinciale rol in het vraagstuk zwemwater met blauwalg. Ook meent ze dat de energietransitie in alle programma's moet terugkomen om klimaat en klimaatproblemen in de gehele begroting te laten terugkomen.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) kondigt aan dat de PvdD een amendement zal indienen over natuurvriendelijke oevers en visvijvers. Ze vraagt of GS willen uitzoeken waar het gevaarlijke PFOS vandaan komt en hoe groot dit probleem is. De PvdD komt in PS verder met een aantal landbouwvoorstellen.

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) vraagt waarom er geen evaluatie over meekoppelkansen en klimaatadaptatie is opgenomen in het dossier Water en vindt natuurvriendelijke oevers als vertaling van klimaatadaptatie erg beperkt. Ze vraagt GS proactief te bezien waar de oevers natuurvriendelijk kunnen worden en daarvoor een planning te maken. Ze wil weten waarom er in paragraaf 3.2.2 bij de KRW voor 2019 een miljoen minder is begroot. De voortrekkersrol van de provincie kan stimulerend werken. Ook wordt geen doorkijkje na 2019 gegeven met een meerjarenraming.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt aandacht voor geluidsbelasting als gezondheidsrisico. Het recente onderzoek Environmental Noise Guidelines for the European Region en berichten in de media onderstrepen het belang van minder geluidsbelasting, liefst onder de 53dB. De bovengrens van 60 dB in het voorstel moet dus verder omlaag worden gebracht.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) dankt GS voor de antwoorden op de technische vragen en heeft geen andere vragen voor deze commissie.

620

De heer **Loggen** (ged.) is blij dat de memorie van antwoord zo duidelijk is dat er weinig vragen resteren. GS hebben een subsidieregeling gestart voor het bestrijden van blauwalg. De verantwoordelijkheid van de provincie reikt niet verder. Hij wil de effecten van de regeling afwachten en daarna mogelijke vervolgstappen bepalen. Hij stelt voor de KRW en de vragen over een eventuele voortrekkersrol en de taken van de provincie daarbij te bespreken op 8 november.

625

Hij komt schriftelijk met een nadere toelichting op de budgetdaling voor schone en voldoende grond- en oppervlaktewateren.

630

De standpunten van GS en de PvdD over natuurvriendelijke oevers verschillen. Er is al proactief beleid voor natuurvriendelijke oevers, maar er is geen ongelimiteerd budget om op voorhand te investeren. Als een watergang wordt aangepakt, wordt altijd de mogelijkheid van natuurvriendelijke oevers gezien. Dit is een win-winsituatie voor budget en natuur.

635

De heer **Tekin** (ged.) heeft de organisatie van de Nacht van de nacht verwezen naar de Waddenorganisatie om het project onder die paraplu verder te brengen. Hij houdt de vinger aan de pols en weet dat het overleg al is gestart. Hij heeft de technische vraag van de PvdA iets anders begrepen. Het programma Betrekken bij groen wordt geëvalueerd en de boekjaarsubsidie is vervangen door een projectsubsidie, waardoor de relatie met deze organisaties is veranderd. Hij wil deze relatie niet opnieuw ter discussie stellen.

640

De heer **Voskuil** (PvdA) roept GS op wel actie te ondernemen als de nieuwe relatie niet werkbaar blijkt.

645

De heer **Tekin** (ged.) staat open voor hulpvragen uit het veld en gaat graag met de betreffende organisaties in gesprek.

In Scandinavië heeft men al veel ervaring met PFOS. Het IPO heeft hierover een brief naar de minister gestuurd, omdat dit probleem ook een landelijke verantwoordelijkheid is. Er is nog weinig onderzoek naar gedaan.

650

Gedeputeerde kent de advieswaarden van de WHO die recent in het nieuws waren. Het is aan nationale overheden om die over te nemen of niet. GS werken toe naar het realiseren van de WHO-normen in 2050. Ze hebben de pilot Monitoring luchtkwaliteit hieraan gekoppeld om te achterhalen wat dit betekent en om de consequenties van het overnemen van die normen in beeld te krijgen.

655

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) gaat graag in gesprek met GS, bijvoorbeeld in een BOT over ecologische waterkwaliteit en zwemwaterkwaliteit.

De **voorzitter** concludeert dat de *Begroting 2019 en Memorie van Antwoord* met het verslag van deze vergadering wordt doorgeleid naar PS van 12 november 2018.

660

6b. Conceptprogrammabegrotingen 2019 IPO en BIJ12

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking.

De heer **Voskuil** (PvdA) vraagt namens mevrouw Jellema en de heer Klein naar NLWM-aandachtspunten uit de programmabegrotingen, zodat deze bij de bespreking in het IPO-bestuur kunnen worden ingebracht.

665

COMMISSIEBEHANDELING

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) doet de suggestie een eventuele resterende overschrijding te verschuiven naar 2020 of latere jaren vanwege de dan voorziene financiële ruimte.

670

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) vraagt hoe GS de hoge uitgaven voor faunaschade willen beperken.

675

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of het beleidsproces Afval gericht is op het vangen van vervuilers of het voorkomen van afval in het milieu en roept de partijen op hier haast mee te maken. BIJ12 heeft een speciale PAS-verantwoordelijkheid. Ze vraagt of in het licht van de in november verwachte uitspraak van het Europese Hof en de nieuwe ADC-toets het verbrede werkpakket van het PAS-bureau nog moet worden opgenomen.

680

De heer **Bond** (ged.) merkt op dat de gelden worden gestort naar aanleiding van de faunaschade die zich voordoet. Momenteel werkt een IPO-werkgroep aan het grip krijgen op de systematiek van de schade.

De heer **Tekin** (ged.) wil de uitspraak van de Hoge Raad afwachten alvorens aanpassingen in de afspraken over het PAS-bureau door te voeren.

685 De **voorzitter** concludeert dat de *Conceptprogrammabegrotingen 2019 IPO en BIJ12* met het verslag van deze vergadering wordt doorgeleid naar PS van 12 november 2018.

7. Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

690 Mevrouw **De Groot** (SP) uit haar zorg over de recente lekkage van de reactor in Petten, de laatste uit de reeks van vele incidenten. De reactor is uitgeschakeld en NRG doet onderzoek naar de oorzaak en de aard van de lekkage. Ze vraagt of GS weten van alle incidenten, wat GS vinden van de reactie van NRG dat alles weer veilig is, wat GS doen om de veiligheid van de HFR te garanderen, of GS net als de SP de reactor willen sluiten en grond en water willen laten saneren en hoe GS bijdragen aan de veiligheid van de omwonenden van de reactor.

695 De heer **Tekin** (ged.) legt uit dat de reactor onder de strenge Kernenergiewet valt en dat het Rijk als bevoegd gezag verantwoordelijk is. GS zijn op de hoogte van alle incidenten en betreuren deze. Het onderzoek loopt, in overleg met de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS). De reactor is veilig afgeschakeld. Er is geen gevaar voor omgeving. GS kunnen de onrust van de
700 inwoners niet wegnemen en kunnen incidenten niet voorkomen, maar dat is wel doel. NRG monitort incidenten en meldt deze aan de ANVS. GS zijn niet van mening dat de HFR moet worden gesloten. NRG heeft een programma voor het volledig opslaan, afvoeren en saneren van het historische en nieuwe afval. GS vinden naast de veiligheid van reactor en omwonenden ook de productie van medische isotopen van belang en hebben geen actieve rol in het monitoring- en toezichtsproces.

705 **8. Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa**

710 De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt aandacht voor het damhertwerend hekwerk op het ecoduct in Zandvoort. Dit leidt tot gevaar voor de verkeersveiligheid. Hij vraagt of GS het probleem kennen en waarom het hekwerk niet is doorgetrokken dan wel waarom er geen poort in is gemaakt.

715 De heer **Bond** (ged.) is blij met de aandacht van de PvdD voor veiligheid. GS zijn bekend met de situatie en weten niet waar de betreffende herten vandaan komen. Het niet doortrekken van het hekwerk aan de noordkant is een keuze van de lokale terreinbeheerders, om versnippering door omheining van hele gebieden te voorkomen en vanwege inpasbaarheid in het landschap. Het hek voldoet aan alle doelstellingen, maar is in de bronstijd niet ideaal. GS zijn voorstander van het weghalen van het hek om 7.000 ha natuurgebied te ontsluiten en verbinden. Daartoe zijn ook de drie natuurbruggen aangelegd. Er is geen poort gemaakt omdat gedurende de looptijd van het Faunabeheerplan Damherten 2015-2020 de afspraak is om toestroom van damherten naar het
720 nationaal park te voorkomen. Als de streefstand is bereikt, verdwijnt het hek.

De heer **Van Liere** (PvdD) benadrukt dat de streefstand nog lang niet is bereikt, maar hoopt dat tot die tijd maatwerk geleverd kan worden op het ecoduct.

725 De heer **Bond** (ged.) geeft aan dat dit niet kan en dat het effect inderdaad pas over een aantal jaren zichtbaar zal zijn. De exponentiele groei is een halt toegeroepen. Hij verwacht dat na twee of drie jaar beheer de streefstand is bereikt. Gedeputeerde meldt verder dat GS niet in hoger beroep gaan na de uitspraak over de smient. De FBE moet met een nieuwe aanvraag komen.

730 De heer **Tekin** (ged.) heeft ook nog twee mededelingen. Hij wijst PS op de mogelijke inzet van de Bestuurlijke Regie Schiphol in het Schipholdossier en doet de suggestie dit te bespreken op 8 november.

735 Onlangs was sprake van een grafietregen in Wijk aan Zee. Gedeputeerde heeft op 30 oktober overleg met Tata Steel, de omgevingsdienst en de GGD. Hij informeert de commissie over het vervolg.

9. A-agenda Water

- 740 **9a. Voordracht wijziging Watervoorordeningen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap Rijnland en Waterschap Amstel, Gooi & Vecht**
9b. Voordracht wijziging reglement van bestuur Hoogheemraadschap Rijnland
9c. Voordracht wijziging reglement van bestuur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

De **voorzitter** stelt voor om deze drie voordrachten in één ronde te bespreken. De commissie stemt hiermee in.

745

COMMISSIEBEHANDELING

Voor 50PLUS, ONH, CU/SGP, GroenLinks, SP, de PVV en de VVD zijn de drie voordrachten hamerstukken.

750

De heer **Rook** (D66) vraagt of in de polder sprake is van een complexe opgave of van een gelukkige samenloop van omstandigheden. De voordrachten zijn ook voor D66 hamerstukken.

755

De heer **Voskuil** (PvdA) meldt dat de drie voordrachten hamerstukken zijn, maar benoemt wel de zorgen van omwonenden van de Spaarndammerdijk over de afwaardering van deze dijk. Het voelt onveiliger en men ziet ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen naast een waterkering, ook door verkoop van eerdere pachtgrond. Hij vraagt gedeputeerde om deze zorg mee te nemen in zijn gesprekken met het waterschap.

760

De heer **De Kam** (CDA) geeft aan dat de voordrachten als hamerstuk kunnen worden doorgeleid, maar blijft zich verwonderen over de rol van de provincie in waterveiligheid. Het lijkt een inperking van de autonomie van de waterschappen, bijvoorbeeld bij het vaststellen van normen, terwijl zij de expertise hebben.

765

De heer **Loggen** (ged.) denkt dat het een gelukkige samenloop van omstandigheden was. De aandacht voor bodemdaling is later gekomen.

De afwaardering tot secundaire kering betekent dat de dijk een regionale functie heeft. Hij herkent de emotie, maar benadrukt dat de bestaande normen worden getoetst en gehandhaafd. Dit is de verantwoordelijkheid van het waterschap. De vergunningverlenende partij is de provincie. Er is geen overheidslaag met totale autonomie.

770

De heer **Voskuil** (PvdA) vraagt of GS de zorg adresseren, bijvoorbeeld door het waterschap het verzoek te doen om betere informatie te verschaffen over wat wel en niet is toegestaan naast een secundaire kering.

775

De heer Loggen (ged.) zegt toe deze zorg over te brengen aan de betreffende waterschappen.

780

De **voorzitter** concludeert dat de *Voordracht wijziging Waterverordeningen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap Rijnland en Waterschap Amstel, Gooi & Vecht, de Voordracht wijziging reglement van bestuur Hoogheemraadschap Rijnland en de Voordracht wijziging reglement van bestuur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier* als hamerstukken worden doorgeleid naar PS van 12 november 2018.

785

10. Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt of de provincie of het waterschap leidend is bij peilbesluiten, oftewel of het peil de functie volgt of andersom.

790

De heer **Loggen** (ged.) benadrukt dat "peil volgt functie" stand beleid is, ook bij het waterschap. Er loopt een pilot voor "functie volgt peil". De uitkomsten hiervan moeten worden geëvalueerd. Dit vraagstuk kan een rol spelen bij bodemdaling. Als een bepaalde functie in een gebied nodig is, wordt eerst het systeem getoetst en bij groen licht volgt het peil de functie. Gedeputeerde wil niet op de resultaten van de pilot vooruitlopen.

795

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt of de provincie leidend is.

De heer **Loggen** (ged.) merkt op dat de landelijke afspraken duidelijk zijn. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het waterpeil en de provincie neemt het peilbesluit.

800

11. Schorsing

De **voorzitter** meldt de resterende spreektijden voor de uitloopvergadering van 8 november en schorst de vergadering om 17.05 uur tot 8 november.